

Les abreviacions (v): els acrònims

J. M. M. i S.

Dèiem en un altre article d'aquesta sèrie que, segons el *Diccionari d'abreviacions* (DA), les **sigles** es dividien en *sigles pròpies*, *sigles mixtes* o *impròpies*, *acrònims* i *siglònims*. Avui ens ocuparem del tercer grup: un **acrònim** és una denominació composta formada per fragments d'una expressió complexa (sovint síl·labes completes) i es pot pronunciar com un mot.

Aquest conjunt abraça les abreviacions formades per la primera i/o les primeres síl·labes dels mots abreujats (**INCAVI** / **Incavi** 'Institut Català del Vi'), i els **mots maleta**, formats per la primera i la darrera síl·laba (o el mot complet), respectivament, dels dos elements del terme complex desenvolupat, que es refereixen generalment a noms comuns i es fan servir sobretot en el camp de la tecnologia i de les noves ciències: **informàtica** (que prové dels mots *informació* i *automàtica*).

L'acrònim s'obté a partir del truncament dels components del sintagma, sense que necessàriament aquests formants hagin de ser inicials de paraula o correspondre's amb síl·labes. Aquesta llibertat en la formació respon al fet que el principal objectiu és fer-lo pronunciable sil·làbicament i distingir-lo d'altres sigles, i tant es pot referir a un nom propi com a nom comú: **FORTTRAN** ('*formula translation*'), **SEDEC** / **Sedec** ('Servei d'Ensenyament del Català').

Els acrònims corresponents a noms propis es poden compondre totalment amb majúscules o bé amb la lletra inicial únicament en majúscula: **FONDEM** / **Fondem** 'Fondo Interamericano de Asistencia en Situaciones de Emergencia', **DOMUND** / **Domund** 'Domingo Mundial de Propagación de la Fe'.

Els acrònims corresponents a denominacions comunes s'han de compondre totalment amb majúscules, a fi d'evitar confusions: **ELMER** ('*electro-mechanical-robot*'). També s'han de compondre totalment amb majúscules els acrònims que són consti-

tuïts per una seqüència de lletres impossible de sil·labejar: **GPRENC** ('Grup Pirinenc Excursionista Nord-català').

Per tal com són mots amb sentit ple, el plural dels noms comuns que tenen l'origen en la lexicalització d'una sigla o un acrònim es forma regularment: *Hi ha mòdems de diferents velocitats*; per aquest mateix motiu no figuren en el *Diccionari d'abreviacions*.

La partició dels acrònims a final de ratlla i l'apostrofació dels articles i les preposicions davant els acrònims segueixen les regles generals de la gramàtica, sempre que es puguin llegir sil·labejant-los: *un EL | MER, l'IN | CA | VI, la IU | PHAR / la Iu | phar* ('la International Union of Pharmacology').

[*Medicampus*, 7 novembre 2001]